

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrlet leta 1 gld. 15 kr.,
V tiskarnici sprejemana na leto 3 gold. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za četrlet leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, izide
Danica dan poprej.

Tečaj XXII.

V Ljubljani 20. velikega serpana 1869.

List 34.

Marii v nebo vzeti.

Častitljiva Kraljica!
Pozdravlja Te dušica
Slovesni ta Tvoj dan,
Ko bila v večno slavo
Si vzeta na višavo,
Na Sina desno stran.

Da tu živim pobožno,
Sovraž premagam množno
S Teboj, Kraljica, vso,
Da bi ko sveto Tvoje
Tud bilo serce moje
Le Jezusu zvestó.

Kako z neizrekljivo
Radostjo, ljubeznjivo
Sprejeli so Te v raj
Duhovi Božji sveti.
Nezmožen sem zapeti
V dolini solzni zdaj.

Češena jezerkrati,
Kraljica — sladka Mati!
Bom pel ti vsaki čas,
V veselji in težavi
Bom k Tebi na višavi
Obračal svoj obraz.

Oko v nebo upiram,
Z učenci pa oziram
Za Tabo milo se.
Ter prosim, da prosila,
Kot zanje, Mati mila!
Bi vedno tud za-mé.

O glej, pa tud' Ti na-me,
Marija! — prosi za-me,
Da Jezusu živim,
Po smerti pa prepelji
Me k Njemu v raj veseli,
Da večno Vaj' slavim!

Radoslav.

Čertice iz življenja sv. Očeta Pija IX.

(Spisuje A. Zakotkarjev.)

Tako pride zvečer 12. rožn. Mastaj v Rim in prav na tihem se podá na svoje pripravljeno stanovanje, tako na tihem, da oni, ki so stanovali njemu nasproti, še za to nič vedili niso. Še le drugi dan se je razvedilo, da gospod v vijoličasti obleki je Mastaj Fereti, nadškof iz Imole. Vse njegovo vedenje je bilo tako priprosto, da bi bil človek vse drugo pred pričakoval kakor to, da bo on še kdaj papež. Ali ravno one, ki se sami ponižujejo, povikšuje Gospod. In res, če tudi je bil priljubljen ljudstvu, za katero je toliko časa tako zvesto delal in tako očetovsko skerbil, je bil vendar v viših krogih osebno skoraj neznan in za njegovo ime se je po pisarnah kaj malo vedilo. Častili so ga sicer, ker so od daleč slišali hvaliti njegove čednosti in slaviti njegovo ime, toda celo kardinali so ga komaj osebno poznali in čudili bi se bili, ko bi bil takrat kdo rekel, da bo izvoljen tisti, kterege so čez dva dni sami za vesoljnega vladarja oklicali. Pred volitvijo se za Mastaja še skoraj nobeden zmenil ni. Javno mnenje in govorjenje je že zdavnaj zaznamovalo Lambruschini-ja za naslednika Gregorju XVI ali pa Gizzi-ja. Tudi med volilci kardinali je bila ta misel, le nekteri so imeli sem ter tje upanje za Mastaja. Tako je rekel enkrat kardinal Micara sam, ko se je pričo njega govorilo, da je verjetno, skoraj gotovo, da bo njegovo ime iz volilne posode prišlo: „To bi se le moglo zgoditi, ko bi se hudoba mešala med volitve, če ima pa Bog kaj pri nji, se ne bode izvolil nobeden drugi, kakor Mastaj.“ In neizmerno učeni kardinal Falconieri je djal, ko so vanj tiščali in ga hotli voliti za papeža, da, ako ga imajo za sposob-

nega za toliko breme, naj mu vsaj verjamejo, da je tudi sposoben zato, da koga drugega namesti sebe za papeža priporoči. Kardinalu Mastaju da je namenil svoj glas. Njegova ljubezen do ubožcev, njegova čujoča skerb za Kristusovo čedo, njegova plamteča gorečnost za Božjo čast, njegova miloba, ponižnost in terdna, nepremakljiva vera so preveč znane, da bi jih bilo treba na dolgo in široko razkladati. Razun tega pa tudi ni tacega, ki bi bil gledé političnih razmér enako moder in zmiren. — Pa tacih je bilo med njimi silno malo, ki bi tako mislili in govorili o Mastaju, večidel so se ozirali na onadva zgoraj imenovana kardinala. Po človeško misliti, je bila tedaj izvolitev Mastaja nemogoča, ali po Božji naredbi gotova. Zgodilo se je pa takole.

Ravno 14. rožnika 1846, t. j. deseti dan po smerti ranjkega papeža Gregorja, so se zbrali kardinali v sv. Petra cerkvi, da bi pri sv. maši sv. Duha za razsvitljenje in pomoč prosili. Brežštevilna množica je prihajala molit za srečno volitev. Potem se snide vsih petdeset kardinalov v Kvirinalu, kjer se volitev prične. Od tod ne sme noben kardinal se préd ločiti, kakor da se volitev konča. Vsak je v posebni sobici zapert, da ne more priti v dotiko z družimi. Drugo jutro (15. rožnika) krog devetih se prične po sv. maši glasovanje. Da je kdo za papeža izvoljen, mora imeti kanonično ali cerkvenopravno večino, t. j. 34 glasov. Ko so vsi glasovi oddani, se po vadlji volijo trije preiskovalci (skrutatorji), katerih prvi ima odpirati volilne lističe, drugi zapisovati glasove, in tretji jih na glas brati. Mastajevo ime je bilo tretje. On je tedaj nalogo imel, glasno naznanovati imena voljenih. In to je bil nar važniši trenutek. Marsikom je serce močnejše in hitrejše jelo biti. Naj mirniši znabiti je bil še Mastaj, ki je po Božji naredbi glasove bral in takorekoč sam sebe voliti moral. Kajti ravno tako malo je mislil voljen biti, kakor takrat, ko mu je zvesti strežaj Baladelli svoje skerbi zarad tega jokaje razodel. Pa Božja roka se je jela očitno kazati. Mastaj je zaklical petnajstkrat ime Lambruschinijevo in trinajstkrat svoje, 26 glasov se je razkropilo in Gizzi je dobil le dva. Ni li to zares Božje delo, ni li pravi čudež, da Mastaj, ki je bil tako malo znan, je dobil 13 glasov, skoraj toliko, kolikor Lambruschini, o katerem se je préd že s tako gotovostjo govorilo, kakor da bi bil že izvoljen, in da Gizzi, skoraj prvi tekmeč je dobil le dva glasa? In ljudstvo je zares to nepričakovano reč pozneje le Božji previdnosti pripisovalo in število 13 po svoje razlagalo, češ, da tudi apostelnov je bilo 12 in Jezus Kristus je bil trinajsti med njimi, zraven pa še pristavilo, da ravno tisti trenutek, ko je Mastaj trinajstič svoje ime bral, je priletel golobček, podoba sv. Duha, skoz okno in se ferfraje nad njegovo glavo spustil. Lahko je, da je ta mirna,

nedolžna živalica zgubivši se skoz okno priletela, in mogoče, da bi si bilo ljudstvo samo to dogodbo drugač razlagalo, ko bi Pij IX ne bili toliko vredni kakor so: ali to je gotovo in reč, kakor bomo še vidili, je sama kazala, da je nadzemeljska roka tu poprijemala, da je luč od zgoraj razsvitljala, da je viša moč vse vladala.

Ker je treba 34 glasov, da se volitev doverši, kakor smo pred opomnili, se je moralo glasovanje spet od kraja pričeti. Prejšnji glasovi pa so se sežgali v nalašč zato pripravljeni pečici. In ko je ljudstvo vidilo dim nad streho, je zopet žalostno odšlo, in še serčnejše se je molilo za srečen izid, procesije so šle od cerkve do cerkve, in vse je željno pričakovalo konečne določbe. Kakor je pri tacih rečeh že navada, se je tudi tu po mestu mnogo ugrabilo in marsikaj uganilo. Znamenit, skoraj smešen je ta le prigodljaj.

Ze od nekaj je navada, da obrednik umerlega papeža po njegovi smrti dá tri obleke razne velikosti napraviti. In izmed teh treh se dá na novo izvoljenemu tista, ki mu nar bolj pristuje, da se precej po volitvi vanjo obleče. Tudi po smrti papeža Gregorja se naročijo tri take obleke. Po prvi volitvi ste bile še le dve napravljeni, večja in srednja, naj manjše pa še ni bilo. Papežev obrednik je močno na to tiščal, da se berž ko berž še le-ta skonča in obljubilo se mu je, da bo še tisti večer gotova. Ali kakor drugod, tako tudi v Rimu ni vsakdo mož beseda. Večer se spremeni v noč, noč se spreoberne v dan, obljuba pa postane laž, tako da je moral obrednik, ki je čedalje bolj bližnjega konca pričakoval, drugo jutro poročnika za poročnikom pošiljati k šivarju ga opominjati in prositi, naj vendar berž dogotovi še nar manjšo obleko, ker na tej je še nar več ležeče. Ahá, na nar manjši obleki je nar več ležeče, za to se nar bolj mudi, jame modrovati mojster in za njim sklepajo pomagači, ker toliko logike so menda že vsi skupaj imeli, da majhina obleka ima pokrivati majhnega moža, gotovo gre zdaj za Gizzija, kajti ta je majhin, on bo novi papež. Kakor veter pleve, pa saj še bolj hitro, so raznesli to novico po širokem mestu in občno veselje je bilo veliko. Zakaj kar je mojster slutil, kar so njegovi pomagači sklepali, kar se je od začetka kot upanje in dobra želja raznašalo, se je na posled jelo prodajati za golo resnico. Sardinski poslanec in poročnik je že naprej spisal poročilo in komaj je še začasa zvedil resnico, da je mesti imena „Gizzi“ zapisal „Mastaj.“ Družini kardinalovi v Čekano se je bila reč tudi že sporočila in berž se je razvedilo po celem mestu. Z vsemi zvonovi zvoniti, hiše razsvetliti, podobico „novega papeža“ očitno kinčati in slaviti, to je bilo delo enega trenutka. Pa — res le za trenutek je bilo tudi to veselje odmerjeno, kajti resnica je bila že za petami.

Vse drugač kakor pa zunaj se je godilo v zbirališčih kardinalov. Pri drugem glasovanju je dobil že Mastaj 4 glasove več, njegov tekmeč Lambruschini pa je 2 zgubil. Pri tretji volitvi zjutraj (16. rožn.) je Mastaj bral Lambruschini-ja le še enajstkrat, svoje ime pa sedemindvajsetkrat. Pa spet so se morali listki sežgati, množica je vidila dim in že nejevoljna čakala konca, čeravno so že ta dan nekteri rekli: „necojšnja volitev bo zadnja.“ Tega upanja so se tudi še drugi poprijeli in niso bili goljufani. — Ob treh po poldne se prične četrta volitev. Vse je tiho in resnobno v zbirališčih, vsak čuti Božji vpliv, po katerem se ima zdaj njegova volja pokazati. Ze so vsi glasovi skupaj in zdaj se jamejo vzdigovati. Še veličastniše in resniše postane molčanje. Vsih oči so obrnjene na posodo, v kateri so glasovi in še skrivna volja Božja, in pa na Mastaja. Ta je bil ves osupnjen in bléd kakor zid. Zjutrajšnje glasovanje je njegovo ponižnost popolnoma zbegalo, in čeravno je ves

čas med obema zadnjima volitvama ginjeno in serčno molil, se vendar njegovo serce ni moglo umiriti in znebiti skerbi in strahu, ki ga je imel zastran nove časti in odgovornosti, kateri bi se bil naj rajši odtegnil, ko bi bilo moč. Nar hujše zanj je pa bilo to, da je moral sam svoje ime oznanovati. Ali ubogati je moral. — Pervi listič je imel ime Mastaj, ravno tako drugi, tretji. Sedemnajstkrat zaporedoma je kot skrutator svoje ime bral. Roka se mu je tresla in komaj komaj je še deržal lističe, ki so se mu podajali. Čedalje bolj se mu je tresel glas in ko je na osemnajstem listu spet svoje ime zagledal, se mu je stemnilo pred očmi, slabo mu je jelo prihajati in glas mu je zastal med ustnicami. Ko tako nekoliko časa molči, kar se mu ulijejo goste solze iz oči; zdaj prosi, naj ga zbor izgovori in koga družega izvoli, da bo mesto njega še druge glasove bral. Mastaj je bil namreč pozabil, da volitev ne bo več veljavna, če prestane, zbor pa je mislil na to. „Počite si za trenutek“, mu kličejo od vsih strani. „Premagajte svojo ginjenost, bomo počakali.“ Ob enem je več kardinalov popustilo svoje sedeže, mu prav vljudno streglo in velelo, naj se vsede. Mastaj še zmira molčec in tresoč se, ne vidi nič, ne sliši nič, solze mu vedno lijejo iz oči. Kraj, na katerem je bival, mu je bil Getzemani. Kelih terpljenja, kakor je bil nekaj njegovemu Zveličarju pred očmi in mu je kervave srage ožimal iz obraza, je tudi njemu stal vedno pred dušnimi očmi, in tudi iz njegovih persi se je vzdigoval zdihljaj, kterege — se ve da — pričujoči niso slišali: „Oče! ako je mogoče, naj se me ogne ta kelih, vendar ne moja, ampak tvoja volja naj se zgodi.“ Ko si je spet nekoliko opomogel in je novo moč zadobil, kakor po nebeškem poslancu okrepčan, se je zopet vzdignil, in s pomočjo dveh svojih tovaršev je nadaljeval svoj posel. Šest in tridesetkrat je bral svoje ime, čeravno bi bilo že štir in trideset glasov dovolj. Ko je bral zadnji listič, se vzdignejo vsi kardinali in le en glas je donel po zbornici: Mastajevo ime so vsi na enkrat izustili, ne samo tisti, ki so mu že s prvega glas dali, ampak tudi oni, ki so pred za druge glasovali.

In Mastaj? Kakor klavni dar je klečal na stopnicah pred altarjem, in ves vtopljen v pobožnosti je prosil Boga, naj pride na pomoč slabostim njegovega serca, naj mu pomaga iz te tako velike zadrege. Še je klečal pred altarjem, ves zamaknjen v molitev, ko pride namestnik naj staršega kardinala, Macchi, in ga slovesno vpraša, če je pripravljen sprejeti volitev? Oj tehtno, globokega premisleka vredno vprašanje! Kajti, če nek velik cerkveni oče (sv. Hieronim) že o mašništvu sploh pravi, da „velika je čast duhovnov, pa velik je njihov padec, ako svojemu poklicu nasproti ravnajo;“ če drugi imeniten cerkveni učenik (sv. Janez Zlatoust) o škofu govori, da sedi na svojem prestolu, kakor pravi Ecehijel, da s trobento znamenje daje in prihodnje nevarnosti naznanja, da tu ni govorjenja o službi kakega vojvoda ali o vladanji kakega kraljestva, temuč o stanu, za kterege bi bilo skoraj angeljske popolnomasti treba., da mora biti škof, ako hoče le en del Kristusove čede vredno pasti, resen, pa brez prevzetnosti, strašan pa prijazen, veličasten pa uljuden in dober z vsemi, pravičen in postrežljiv, ponižen pa vendar ne po hlapčevsko, oster pa vendar voljan: — kdo ne bi osupnil, se ne prestrašil in stresel, ko je poklican na čelo vse duhovske in škofvske časti in oblasti, ko ima kermi, ne z nekoliko tisoči obloženo barko po majhini mirni reki, temuč kermi in voziti sv. Petra čoln po širokem vihnem morji, ko mora biti pastir narodov vsega sveta in zlasti pastir njihovih pastirjev, biti naslednik skali, na katero je zidal Kristus svojo cerkev: biti nar viši vladar vesoljne cerkve Jezusove!

Kaj čuda tedaj, da je tudi Mastaja osupnilo to vpra-

šanje? Pa vendar okrepčavši se z molitvijo, se mirno vzdigne z jasnim bleščečim obrazom, kot da bi se mu bil, kakor nekdanj Gospodu v Getzemanu, angelj nebeški prikazal, ga okrepčal in potolažil, in s solzami v očeh ter s tresočimi ustnicami spregovori*): „Glej, Tvoj nevredni služabnik sem, zgodi se Tvoja volja! Sprejemem.“ Tako je nekdanj na veselo oznanilo Božjega angelja ponižna Devica v Nazaretu izrekla zveličavno besedo: „Glej, dekla Gospodova sem, zgodi se mi po Tvoji besedi!“ Kako podobna sta si v naj važnišem in naj veličastnišem trenutku svojega življenja v misli in besedi, Marija, Mati Jezusova, in Janez Marija, te Matere tako zvesti sin!

Pri teh Mastajevih besedah, ko bi trenil, se berž odmaknejo nebesi, ki so bili napravljeni nad sedeži posameznih kardinalov, samo nébes novega papeža je še ostal. Kardinali, ki so mu ob levici in desnici sedeli, spoštljivo svoje sedeže popustijo, v znamenje, da niso več njegove enakosti. — Le še novo ime si ima Mastaj izvoliti in s tem je volitev končana. Kakor so se namreč v stari in novi zavezi pri posebno važnih priložnostih imena spreminjale, n. pr. Abram v Abrahama, Caharija v Janeza, Šimon v Kefa (Petra), Savel v Pavla itd., kakor se odrašenim pri kerstu, mnihom in nunam pri sprejemi vredovne imena dajejo, tako je tudi skoraj že osemnajst sto lét navada, da si novo izvoljeni papeži nove imena ali sami dajo, ali pa od družih sprejmó. Mastaj si izvoli iz spoštovanja do Pija VII, ki so bili pred njim za škola v Imoli, ime „Pij“, tega imena IX. Pij je toliko, kakor pobožen, pobožen pa je tisti, ki zvesto spolnuje vse dolžnosti, ki jih ima do Boga in do bližnjega, ki serčno ljubi Boga in bližnjega. Kdo bi bil pač bolj vreden tega imena! Pustimo tedaj tudi mi ono ime (Mastaj), ki se nam je že tolikanj priljubilo pri raznih priložnostih, ko je bil v vodo padel, ko je hodil v Tata Giovanni, ko je bil v medlevici na cestnem prahu, ko je sirotam solze sušil itd. itd., in iz globočine otroško ljubečega serca zakličemo: Bog živi našega sv. Očeta, Pija IX!

Duhovski zbor v Celji 11. vel. serp.

Vkljubo prav neugodnemu vremenu sošlo se je bilo 33 duhovnikov, med temi tudi župnik iz ljublj. škofije. Prav serčno smo obžalovali, da so bili ljublj. gospodje boje zadržani udeležiti se shoda, ker bi nam bili v marsikterem oziru stvari iz skušnje pojasnili. Toda, kar ni bilo zdaj, utegne pa v prihodnje se zgoditi.

Shod, menimo, da ni bil brez vspeha. Čeravno se skoraj nič drugega čulo ni, kakor o silno neugodnih okoliščinah, v katerih se katol. cerkev v sedanjem času nahaja, nas vendar to nikakor ostrašilo ni, ker pogum ravno narašča, če si dobri prijatelji težave potožijo, in ker smo kot Slovenci že precej boja vajeni, ki si v političnem in tudi katoliškem javnem življenju vsako ped zemlje še le s trudom in doslednostjo priboriti moramo. — Kratek pregled obravnave na tem shodu bodi dokaz, da je bilo dobro pogovoriti se, bodi pa tudi nagon, da v zapričetem delu ne opešajmo. — Po volitvi pervosednika preč. g. dekana Kosarja in zapisovalca g. Slatenška se začne o 1/2 12. razgovor, ki je terpel dobre tri ure.

1. Perva točka, razjasnjena po g. Kosarju, obsegala je splošno vprašanje: ali so zares v cerkveno-narodnem oziru stranke med Slovenci, katerih ena sega prek one meje, za katero bi narodnjak nehal biti katoličan? — Gosp. govornik, na vse strani stvar premišljeva, je

prišel do sklepa: da take stranke na slovenski zemlji ni, in ako Bog da in sreča slovenska, je tudi v prihodnje ne bo. Katoliški duhovni smo najpreje zvesti sinovi sv. materi katoliški cerkvi, in vemo — certitudine fidei et persuasionis — zakaj da smo; smo pa tudi skoz in skoz narodnjaci, ki nič gorkeje ne želimo, kot prave, narodne olike milemu narodu, iz katerega izhajamo, med katerim živimo in delamo; toda olike, ki naj lepšega bisera, sv. vere katoliške ne oskrunja in ne zapravlja. Slednjič smo kot narodnjaki tudi federalisti, in toraj ne nazadnjaki, marveč v tem pomenu v resnici svobodomiselní, in to za to, ker smo ob enem tudi avstrijski državljani, ter se političnemu življenju nikakor odreči ne moremo in nočemo. Naše geslo bode vseskozi katoliška ljubezen; in ta nas uči, da, če se včasí po novinah ali družtvih kaj prikaže, kar je proti načelom katoliškim, bomo z vso potepeljivostjo, z vsakim poštenim sredstvom sobrate svoje, naj si bodo mladenči ali zreli možje, skušali prepričati pomote, jim v djanju pokazati, da nam ne gre za osebe, marveč za resnico in pravico, ter se nadjamo, da bode resnici vsak pošten mož priterjeval. —

S posebno ljubeznijo hoče duhovstvo, kolikor le premore, podpirati na vsako stran slovensko mladino, ki nam je toliko mileja, ker je narodna, in gori za blagor naroda. Tu stojimo na ednacihi tléh, in naša skerb bode, da mladina z nami vred pospešuje razvoj narodni na oni podlagi, na kateri katoliški Slovenci stojé in stati morajo, ako nočejo duševno propasti.

Isto tako želi duhovništvo v lepi, prijateljski slogi s političnim društvom delati. Pripoznavaje popolno opravičenje načel pol. društva ne tirjamo nič drugega, kakor da tudi ono pripoznava svobodo katol. cerkvi, ter nam na pot ne stopi, če bi treba bilo v tej ali onej zadevi potezati se za katol. pravico. Inovernika itak v pol. društvu ni, in tako upamo, da si nikoli navskriž ne bomo. —

To so poglobitve misli govora, ki se utegne ves natisniti, da se vsakdo prepriča, kako resna da je naša volja, v javnosti se vesti po načelu sv. Avgüstina: „In necessariis unitas, in dubiis libertas; in omnibus autem charitas!“

2. Druga točka bilo je vprašanje: Ali je tudi nam vravnava močne katoliške stranke potrebna, in kako jo dognati? Govoril je o tem čast. g. dr. Ulaga iz Maribora. — Kdor naše okolišine, posebno na slov. Štajerskem pozná, kako da je večina tega, kar se k nemškutarstvu šteje, katoliški cerkvi in narodni stvari nasprotno, mora pripoznati silne težave, ki osnovanju močne katoliške stranke na poti stojé. Tuji, slovenski naravi celó nasproten duh veje po mestih in skoraj po vseh terjih. Tako imenovana inteligencija, ki prezira in zasmehuje vse, kar je narodnega, zraven tudi Božjo reč, ko jo zastopa slovensko duhovstvo, ta inteligencija živi ob duševni hrani, ki jo dovažajo judovski in tem enaki liberalni listi, ter se na vse kripelje brani in ustavlja resnici in pravici. To je prežalostni sad dosedanje šolske olike in politike, ker se je že stoletja pestovala nemškutarija, in to tudi od posamesnih cerkvenih organov. Ker je ogromna večina slovenskega ljudstva vkljub vsemu tiščanju nemške politike vendar le značaj slovenski ohranila, ne more sv. kat. cerkev drugač, kakor da ravno temu zdravemu stebelu pomaga, da se krepko razvije. In to je, česar nemškutarstvo terpeti ne more, ker se narodne in katoliške zavednosti boji. — Poglobitno vprašanje toraj je: kako te nasprotne elemente po naših mestih in terjih s kat. cerkvijo sprizniti, jim oči odpreti, ter jih do katoliške zavednosti spraviti? — Z Božjo pomočjo si zamore le resnica sama zmago pribojevati, in skerbeti je le, da resnica do

*) Tako večidel pripovedujejo zgodovinarji. Nekteri pa tudi terdijo, da so si novi papež sprosili nekoliko časa za premislek in še le potlej dali svojo gotovo besedo.

glasu in besede pride. V ta namen je živo priporočena bila ustanovitev kat. društva, in sicer ravno v Celju, ki je obdano od tergov, v katerih biva mnogo verlih katoliških gospodov in gospá, ki bodo gotovo pri volji ožje se skleniti in delati z združenimi močmi. — Izvolil se je toraj odbor peterih gospodov, ki bodo skušali v Celju in v tamošnjem okraju pridobiti veljavni posvetnjakov, da osnujejo veči odbor, ki mu bode naloga, kat. društvo na noge spraviti. Ker si pa v začetku posebnega vspeha ne obetamo, bode ta družba opirala se na svojo starejo in krepkejo sestrico v Ljubljani, ktera hoče gotovo rada svoji mlajši sestri roko podati. — Naj tukaj še enkrat gospodom, ki so prvo skerb prevzeli, prav serčno stvar na serce položimo, da nemudoma osnovalnega odbora iščejo, ter se težav ne strašijo. Če nam le po sreči izide, da bo nova družba svoj prvi občni zbor obhajati zamogla, si nismo več v skerbéh, da bi stvar zaspala.

3. Tretja točka zadevala je časniško vprašanje, ktero je prav primerno pojasnil č. g. župnik šent-viški, Ulaga. Akoravno je dober katoliško političen dnevnik neprecenljive vrednosti, ga vendar Slovencem pri sedanjem stanju slovenske žurnalistike neobhodno potreba ni. Dokler bolj na krepkih nogah ne stojimo, moramo s sedanjimi listi zadovoljni biti. O tej reči se toraj nikakoršen sklep storil ni, temuč počakati moramo, kako se v prihodnje katoliško gibanje oberne, ali bo potreba nastala imeti katoliški narodni dnevnik.

Četerta in peta točka zastran ustanovitve tiskarskega in književnega društva za duhovnike so v presesu bile zaveržene, ker imamo sicer dela in stroškov dovolj, da enkrat to izpeljemo, kar smo določili. — In tako se je skončal ta prvi prijateljski shod, ki je gotovo v vsakem deležniku prepričanje vzbudil, kako silno koristni da so takošni pogovori, in kako obilno dobrega sadu še le utegne biti, če bodo tudi posvetnjaki prilike dobili, shajati se in drug drugemu navduševati v blagor sveti cerkvi in narodu slovenskemu.

Nekteri, gotovo še „verfassungstaga“ pijani Celjani so nam bili majhno demonstracijo namenili, ki jim je pa po verlih celjskih Slovencih skažena bila. Mi bi jim svetovali, da naj ne delajo vendar tako silno trepasto, ampak bolj genijalno, da se vendar splača. Povemo jim pa, da so vse njih demonstracije pri nas — bob v steno.

Tri mesce na Jutrovem.

XLI.

(Sklep božje poti na Karmelu. Vpisanje v karmelsko bratovščino. — Ravno ta bratovščina v Novi štifti na Kranjskem; bukvice in pesem o njih. Vernitev v Kajfo in prenočevanje v cerkvi. Arabska sitnost in podkonzulova priljudnost. Prihod v Bejrut. Kanceler Stefanelli. Dragoman Abdalla. V cerkvi oo. jezuitov — lepa obnaša mladine. „Stežica.“ Zgodovinsko mesta Bejruta. Sedanji stan; peščeni zasipi; urno napredovanje — v keršanski olik in mnogem oziru. Zunaj mesta — pinovje in konjski diri. Ločenje).

Sedem in dvajsetega mal. travna sem sv. mašo opravil na glasoviti gori Karmelu in sicer na altari in v duplini Elija preroka, namreč v zemlji pod velikim altarijem. Zgorej nad tem altarijem je altar Marije Device karmelske, nekoliko vzvišen od druge cerkve. Res je to kaj posebnega: moliti in naj svetejši daritev opravljati na tem, od stopinj tako davnega preroka posvečenem kraju. Bog me usliši, za kar sem prosil, pa tudi deržino T—vo iz Ternovega, za ktero sem maševal. S tem namreč je bila sklenjena božja pot v sveto deželo.

Pred odhodom smo se vsi romarji zapisali v glasovito in z neštevilnimi odpustki in milostmi obdarovano karmelsko bratovščino. Opomnim naj o tej priliki, da karmelska bratovščina je bila tudi v Novi štifti pri Ribnici na Kranjskem ustanovljena že leta 1715, obnovljena

pa z višjim dovoljenjem l. 1864. Prečast. g. J. Janež, ondodni kurat, ima veliko skerb za njeno razširjanje. Dobijo se ondi bukvice, v katerih je ta bratovščina s svojo zgodovino vred na tanko in bolj obširno popisana. Imenujejo se: „Kratko naznanilo začetka in sprednosti sv. karmelskega reda in z njim sklenjene velike bratovšine milostniga in čudovitiga karmelskiga škapulirja.“ (Natisnil Milic. 1865.) V rokopisu pa imamo precej dolgo pesem od ranjcega dekana Hicingerja, ki obsega zgodovino in milosti te bratovšine. V dokaz, koliko se tudi v sedežu katoličanstva ta red čisla, bodi samo to opomneno, da Pij IX, sedanji papež, so 22. rožn. 1865 dovolili, da vse ss. maše za ranjce bratovske ude imajo pravico privilegiranega altarja, to je, obdarovane so s popolnoma odpustkom.

Veliko smo v kratkem času ogledali po hribu Karmelu, proti večeru pa smo se vernili v mesto Kajfo, ker naslednji dan nam je bilo odriniti na morje. Celo mestice nima nič očitnih gostiš in prenočiš za popotnike; prenočevati smo mógli torej v karmelitski katoliški cerkvi: — prvo noč v svojem življenju tako. Neki razkolniki, blezo greki, so nas sicer vabili, da bi k njim šli, toda k tujim vercem nas ni mikalo.

Zjutraj ob šestih 28. mal. trav. smo se odpravljali na parobrod „Amerika.“ Takrat so nas mahomedani, ali morebiti tudi drugi vmes, za slovó še prav živo nadlegali; to je bilo kriča do sile o pregledovanji robe in plačevanji; k sreči se je avstrijski podkonzul do nas prav priljudno obnašal. Hvala mu!

Ob dveh popoldne smo bili že v Bejrutu, kjer smo se nekoliko pomudili in mesto ogledali.

V tem mestu smo dobili že gostilnico, in sicer pri greku Konstantinu Bao, pri katerem je bilo po šegi velikih lokand precej drago, pa postrežba dobra. Veliko, kakor je sam večkrat rekel, mu je bilo na tem ležeče, da bi ga drugim popotnikom priporočil. Sprejel nas je posebno gostoljubno v tem mestu avstrijski konzular-kanceler gosp. Stefanelli, Tirolec, izversten mož, nam postregel s kavo, šišo (turško tabačno dimko), nas peljal s konzulstva na svoj dom, dal dunajskega ola ali pive, kar je redka sreča v jutrovske vročini, in se sploh skazoval za pravega Tirolca. Bilo nas je pa le nekoliko od družbe pri njem.

(Konec tega oddelka nasl.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Slovenska slovnica za pervence. Spisal in založil Andrej Praprotnik, učitelj. V Ljubljani 1869. — Prav mično delce je z 82 stranmi. S to knjižico začnite, rojeni Slovenci, kerim je slovnica še tuja, in prepričali se boste precej na prvem listu, kaj ima slovenščina lepega v sebi in kaj premore. Ne le za šole, tudi za pisavske samouke bi bilo prav dobro, da bi to slovnico preštudirali. Razdeljena je slovnica v tri dele: 1. Govorni razpoli, 2. stavek, 3. prapovisje.

Razstava keršanske umetnosti v Rimu. Kaj imenitno je naznanilo, ki nam ga je prinesla „Unità catt.“ št. 187. Sv. Oče Pij IX so določili, da od 1. svečana (febr.) 1870 do konca maja bode v Rimu razstava reči in izdelkov, ki kakor koli si bodi se štejejo k keršanski umetnosti. Ta razstava bode v velikanskem samostanu „Certoza“ pri Devici Marii Angelski ob Dijoklecijanovih toplicah. Ministerstvu za trgovstvo, očitne dela in lepe umetnosti so sv. Oče to razstavo izročili, da naj jo vravná. Iz svojega lastnega ali privatnega premoženja so lep znesek odločili za potrebne stroške in za darila pri naj boljih tvarinah. Bolji čas se za to res ni mogel odločiti. S tem se množijo pomočki, da se oskerbi delo

raznim umetnikom, nakloni se jim poskušnja, ker tukaj bodo, bi djal, pred obličjem vesoljnega sveta pokazali, kaj znajo in kakošen kus imajo v svoji umetnii, in kar je posebne veljave, v cerkvenih rečeh se bode s primero tega, kar je v raznih krajih, ložej dosegla doželenost. Takrat tedaj bo kazalo v Rim iti gledat vesoljnega cerkvenega zbora, gledat razstave, ki bode v marsikterem oziru naj imenitniši na zemlji.

Gosp. Svetec je v delegaciji pri obravnavi o „dispositionsfondu“ (tistem denaru, s katerim vlada svoje časnike podpira) nemškemu „liberalnemu“ časništvu nekatere občutljive resnice povedal. To je spekle tudi ljublj. „Tagblatta“ in znosil se je po svoji navadi čez Svetec-a.

Iz Celja, 12. avg. (Duhovniški shod.) Silno gerdo vreme je 11. avgust seboj prinesel, ker celo noč in celi dopoldan je lilo kakor pri vesoljnem potopu, in vender se nas je bilo zbralo 33, veči del oddaljenih, kateri so se že prejšni dan na pot podali, se pogovarjat o naših potrebah. Po pozdravu g. kateketa Šuc-a je predlagan g. Kosar za predsednika, kar se soglasno sprejme.

Predsednik se zahvali za to zaupanje in se po svoji navadni modrosti izgovarja, da ker še ni parlamentarnega življenja vajen, moramo z njim potrpljenje imeti, če si tudi je ravno nasprotno in je izurjenost tudi tukaj pokazal. — Pred začetkom razgovorov stavi g. prof. dr. Ulaga vprašanje v čisto katoliškem smislu, v kateri razmeri da stoji naš shod proti viši cerkveni oblasti, ker se ni javilo naravnost, da je škofova volja, da se snidemo? Imamo li poročstva, da hoče imenovana oblast očitno, pozitivno in djansko podpirati, kar današnji shod snovati hoče? Ko trije gospodje pričajo, da imajo pisma v rokah od mil. knezovladika, po katerih se slagajo s snovanjem kat. političnega društva za celo lavantinsko škofijo, samo da ni enostransko-narodno, se začne razgovor.

Perva točka programa se glasi: Govori se, da se hočejo Mladoslavenci katoliškim načelom izneveriti. Je li to res? Je za narod to koristno? Kako bi se dala razpertija odpraviti, če je res? Govornik g. Kosar je poročal (Posnetek govora glej v drugem dopisu o tej reči. Vr.) Govor njegov se je vsem tako dopadel, da se sploh tirja, naj se celi natisne in g. B. Raič, vprašan, se li slaga s temi mislimi, odgovori: Čast. g. dekan! s tem se mora vsak strinjati in Vam z veseljem desnico podati, ako še ima možgane v glavi!

Omeni se še, da so nekteri izmed nas sami k temu povod dali, da niso vsi z nami zadovoljni biti mogli in so nas pikali, ker so bili narodno žaljeni, kar se priznava. Ako bomo mi vselej delali za domovino, nam bo mladina serce odpirala.

O drugi točki: „Je li organizacija mogočne katoliške in narodne stranke potrebna za Slovence in kako bi se dala dognati?“ poročal je g. prof. dr. Ulaga. — Rekel je g. govornik, je li katoliška narodna stranka potrebna? to vprašanje izvira iz domnevanja, da smo dezorganizirani, da katoliške zavednosti pri nas v lav. škofiji ni. — Stanje kat. stranke v mestih in terjih je tako, da nam je skoraj povsod večina nasprotna, kedar koli je treba s katoliškim prepričanjem na svitlo. — Za može, kateri so v deržavnem zboru naše načela zagovarjali, se ni pri nas nič zgodilo, med tem ko so iz drugih krajev naši nasprotniki toliko zaupnic dobili; za verlega poslanca v graškem deželnem zboru (dr. Razlaga) nismo nič storili, da bi si ga bili ohranili, in koliko truda je stalo, da smo k papeževi zlati maši par tisuč forintov papirja skupaj spravili in nekoliko tisuč podpisov nabrali! Pri vsaki priložnosti v mestih, kakor v Mariboru, zoper nas delajo in bati se je, da nam narod, ki še na dobri katoliški podlagi stoji, pokvari. Ako hočemo pravo organizacijo imeti, moramo te ele-

mente k sebi privabiti. — Odkritoserčno se mora sicer spoznati, da teh prikazen smo si po nekaj sami krivi po pregovoru: „Naši očetje so kislo grozdje zobali, in njih sinovi so skomino dobili.“ — Stara šola nemškutarije, v kateri je cerkev pogosto vladi pomagala, je kislo grozdje. Mladina se je le ponemčevala, in nekoliko odrastla — se sramuje slovenske pridige poslušati, to se nji preporedno (prenizko, prevsednje) zdi, zato mi nimamo srednjega stanú; plemstvo je pa tako tuje ali potujčeno. — Da si tudi te pridobimo, nam je gotovo dobro organizirane katoliške stranke treba, in če tudi le z malim začnemo. Pogumni moramo biti, kakor Juda Makabejec, kateri je svojim obupljivim tovaršem djal: Lehko je, da njih bo veliko v roke majhnega števila izročenih; in ni razložka pri Bogu nebes rešiti z velikim ali malim številom; zakaj ne z množino vojsakov pride zmaga v boju, temuč iz neba pride moč. — Napravimo tudi mi vojaški oddelek, katoliško družbo, akoravno bi udov od hiše do hiše iskati treba bilo. Bog bo z nami! In da naše delo ne bo zastoj, nam kaže to, ker se naši sovražniki ničesar bolj ne bojijo kakor združene katoliške moči; v poterjenje tega nam služi rogoviljenje brezvernih liberalcev proti Rimu, kateri je cerkveni občni zbor napovedal. — Naj se izvoli 5 odbor-nikov, kateri svetne katoličane privabijo v kat. družbo in nji na čelo stopijo, koja naj svoj sedež v Celji ima, ker okolišine v Mariboru so nam za vsem nasprotno in mi bi znali do sodnjega dneva čakati, ne da bi se še kaj zgoditi zamoglo! Ta nasvet se sprejme in odbor se izvoli.

O tretji točki zastran časnika, kateri bi imel organ nove družbe biti, poročal je g. župnik Ulaga. Povdarjal je, da naše ljudstvo je sploh katoliško in kdor katoliških načel nima, ne more biti pravi narodnjak, ker edinosti ne podpira, in kar sedaj katoliško ni, tudi ni slovensko, framasonstvo, indiferentizem so tuje naselstva v naši domovini. — Časniki delajo občno mnenje, nam je tedaj takega potreba, kateri bo našo reč zagovarjal. Novega ne rabimo, jih imamo že dovolj, bilo bi ga pretežko zderžati. „Slov. Narod“ bi nam zadostoval, ker 3krat v tednu izhaja, pa on ima obilno dela s strogo političnimi narodnimi vprašanji; dobra bi bila „Danica“, ako se predrugači, postane katoliško-politična in 3krat ali saj 2krat v tednu izhajati začne.

Ravno ta nasvet podpira g. predsednik Kosar tudi iz tega obzira, ker „Sl. Narod“ mora v dosego svojega namena visoko pisati in ga še vsak, saj neomikan ne more razumeti. Mi tirjamo, da „Sl. Narod“ nikdar ne bo katoliški reči nasprotoval, in le tako ga hočemo zvesto podpirati in si ga naročati, čeravno „Dan.“ naš organ postane.

Pri glasovanji se eden gospodov za „Slov. Narod“ oglasi, drugi za „Danico.“

Četerta točka zastran tiskarnega društva se zaverže, ker časniki se s tem zdatno podpirajo, ako jih naročamo in njim marljivo dopisujemo in ako je že težko kat. društvo vstanoviti, še težej bomo drugo osnovali! Vsi so zoper tako društvo, razun g. predlagatelj-a.

Peta točka zastran literarnega društva, katero bi se naj med duhovni osnovalo v povzdigo učenosti, se odloži za drugokrat v posvetovanje, ker že časa zmanjkuje.

G. predsednik Kosar zahvali pričujoče, da so prišli in za zaupanje, katero se mu je skazalo. Obžaluje, da napovedanih bratov naših iz Ljubljane ni bilo. Oni bi nam bili v marsikateri reči potrebno povedali. Delajmo vsi složno, nabirajmo udov za novo društvo in potem se hočemo z mil. knezo-škofom pogovoriti. Kakor hitro bo prvi odbor svojo nalogo rešil, naj se društvo prične. G. dr. Ulaga naj o tem razgovoru ustmeno mil. vladiku poročajo. Živila katol. vera! Živila mila kat. Slovenija.

Iz Tersta pišejo, da so zanikarneži zopet 10. t. m. (v torek) pri popisovanju rogovilili. Popisovalno komisijo je derhal kacij 150 ljudi v pisarnico zaperla in skoz okna v sobo polena metala, ter je bilo tako popisovanje odvrnjeno. Derhal se je potem po mestu razkropila in tako razsajala, da so mnogi trgovci prodajalnice zapirali, ker so bili med derhalijo tatinski ljudje. Zopet ni bilo brez kervi in zapertih je 13 oseb. — Tedaj trgovci so se prisiljene čutili prodajalnice zapirati zavoljo tatinstva v derhali. Ali je to dosti nagla kazen za petami ali ne? V nedeljo poprej je rojila podšuntana derhal zoper katoliško družbo, potem precej so iz berze, iz služb po hišah itd. jeli take suvati, ki so bili v katoliško družbo vpisani; nekteri so iz strahu, da ob kruh pridejo, očitno po časnikih oznanovali, da niso družniki. In lejte! kar neprevidoma je derhal jela kazati, kam se bode zaganjala, ako moč dobi: „prodajalnice so bili prisiljeni zapirati pred tatinstvom. Tedaj, vi teržaški bogatini, veljaki, trgovci, velikaši, na noge! ako se želite prav lahko in hitro svojega premoženja znebiti, pihajte v rog karbonarjev, mavtarjev, preganjajte po trinoško poštene katoličane, katoliške družbe, duhovne, mnihe: in urno utegnute biti na bosem! Kar sejete, to boste želi. —

Garibaldi je v nekem listu djal, da je Italija gnojna jama tatov in morivcev. Je mogel že vediti, zakaj je to rekel; vendar ga vladna „Opinione“ 12. avgusta zato nekaj obdeluje. „Unità catt.“ pritegne in pravi: Kar tiče „tatove“, je že davno kar je Guerrazzi Italijo imenoval „obnovljeno Italijo tatinsko;“ kar pa tiče „morivstvo“, kažejo številke: l. 1867 se je zgodilo na Laškem 2626 (med temi 2259 radovoljnih) umorov, in Italija ima žalostno pervenstvo v človekomorstvu. To si zapomnite, rogovileži v Terstu, spoštujte katoliško cerkev in njene redove in duhovstvo, bodite pri miru, ne silite v kakoršno koli „gnojno jamo tatov in morivcev,“ in pustite tudi Slovencem njih pravice! —

V Terstu se je rogovilstvo res prav ostudno razgnilo. 10. t. m. so se po več krajih vlačili gerdi potepuhi, ki so na rop prežali in več ljudem denar izsilili. Nekaj hiš „stare Barriere“ in „Riborge“ so bili obstavili naj prederzniši zanikarneži, in tatinska derhal kacij 60 ljudi je šla nad nekatere naj imenitnejših in naj bogatejših trgovcev v sredi mesta. To naj bi si med keršenimi nejeverniki in mavtarji tudi bogati judje za ušesa zapisali. Kolikrat katoličani pripovedujejo mesenim posestnikom, da rogovilstvo, ki se ga veselje, ki ga zoper cerkev in duhovstvo celo podpirajo, se bo razsulo nad njih lastnimi glavami! Kdor noče čuti, bo prisiljen čutiti.

Teržaško društvo „Progresso“ je sklenilo, da hoče napraviti prošnjo za odpravo policijskih naredb od l. 1854, ktere so vsem rogoviležem tern v peti, za odpravo vsih duhovnih redov, in še mestno gosposko prositi, naj dá slovó kapucinom in nunam. (Dom.) — Kaj pa, ko bi tudi policija, kapucini in nune prosili, da naj se slovó dá rogovilskemu „Progressu,“ slovó dá sušmarskemu prosivstvu nove čre? —

Beneško-slovensko. Kako se godi Slovencem na Beneškem pod „liberalno“ laško vlado, kaže skrivni poduk okrajnega komisarja do županov na Beneškem. Ta poduk pravi, da je na laškem Slovenskem marsikter neprijatelj italijanske neodvisnosti, ki „budi krive misli panslavizma ter išče pomočkov, da bi se v tem kraju še nadalje ohranila raba slovenskega jezika, kateri spominja sramotnega tujčevega bivanja v Italiji (!),“ — pa da se „razširjajo med ljudmi tiskarine in skrivni katekizmi“ — v slovenskem jeziku. Pravi še, da mora tudi vladi mar biti, „tako, njej sovražno rovarjenje ustaviti, da

se krivec kaznuje, da je oestro zapovedano podučevati v šolah v italijanskem jeziku, ko bi se kateri učitelj iz kakošne koli pretveze prederznil slovenski jezik rabiti, da se kar naravnost odstavi.“ Lepega upanja za naše uboge brate v „svobodni“ (recimo rajši „sužnji“) Italiji! Je mar tudi katoliški katekizem v slovenskem jeziku krivica?!? Kolikor vemo, je prišel na svitlo očitno s privoljenjem vikšega škofa, in ne mara tudi vlade. In iz tega katekizma bi se slovenski otroci ne smeli učiti v šoli, kaj-li? Ako je tako, le pojdite vi lažnjivi svoboduhi k Mamelukom s svojo „svobodo!“

Blizo Ogleja, 13. avg. —?— (Čujte, kako odpadencem fige zorijo!) Perve dni tekočega mesca priklati se v dolnje Lahe človek, ki je Diodatove biblije, lepo tiskane in vezane, po 20, 30, 40 soldov, in skor ko mašne bukve velike le po 1 gl. prodajal; se vé, da je eksusmiljenec marsiktero celo zastonj v roke potisnil. Ravno danes osem dni je priromal ta možicelj tudi v našo Vilo V. Ponujal je svojo robo, kjer in kakor je le znal in vedil, gospodarjem in gospodinjam, hlapcem in deklam. Prosti ljudje, že v zvunanjo obliko in nizko ceno toliko hvaljenih knjig zaljubljeni, si jih res nekaj zvezkov omislijo, misleči, da so evangeljske bukve, v katol. duhu spisane. Ko so pa komaj zvečer zvedili, da prodajavec ni družega ko renegat, ki je nedavno katoliški veri herbet obernil in zdaj ko biblijski mešetar krivoverske knjige okoli seje; mu vsi razžaljeni in razkačeni fige obečujejo, ako bi se prederznil še kedaj s takim opraviлом v vas priti. *) Tisti večer še oddali so dobri katoličani vse kupljene krivoverske biblije svojemu dušnemu pastirju, naj bi jih plamenu posvetil. Nekteri bolj zvedeni možje, ki so ga koj za tacega spoznali, so mu že pri ponujanju naravnost povedali, da on in njegove knjige, tako silno dober kup, nikdar ne morejo pridni biti, da izvirajo od istega protestanškega društva, ki si prizadeva po taki poti katoliško vero spodriniti. Na kar so mu tudi s pestjo zažugali, ako se jim berž spred oči ne pobere. Mož odpadnik se je odpeljal, med potoma še je svoje biblije na kviško vzdigoval in vsakemu, ki ga je srečal, vpil: „Kupite sveti evangelij!“ — 8. t. m. je bil v C., kjer se mu je slovesno zmagoslovje pripravljalo! Bila je namreč ta dan ravno nedelja. Ko se po sv. maši na tergu vse polno ljudi zbere, takrat serčen rokodelec, ki je prodajalca od poprej omenjene vasi že dobro poznal, povzdigne očitno glavo in krepki svoj glas, ter odpadnika za tacega človeka prekličje, ki je špitalarsko suknjo na klin obesil, katoliško vero zatajil, se zdaj celó trudi krivoversko seme med pravoverne sejati. „Proč ž njim!“ je od vseh strani zagermelo, in biblijski agent osramoten, si berž svoje podplate pomaze in zderkne s trebuhom za kruhom, z biblijami za figami in sicer v M. blizo Ogleja, kjer jih je neki res en par prav zrelih v žep pobral. Tudi v teh vaséh so po nevednosti vkupljene krivoverske biblije dotičnim kuratom izročili. Glejte tako odpadencu „fige“ zorijo, in kar je zrelih, mu same od sebe na herbet padajo. Dober tek! —

Pelinovec.

Farizejsko liberalstvo se morebiti še nikoli ni tako opeklo, kakor pri rogovilstvu zoper samostane in še zlasti zoper karmelitarice v Krakovem. Razodeli smo undan, ko se je šum začel, svojo misel, da pri vsem počastnem krivčenju k večjemu v tem bi bile utegnile sestre do Barbare Ubrik kaj zagrešiti, če se je zmešani pri postrežbi kaj pogrěšalo; ali tudi v tem bode blezo treba besedo preklicati. „Presse“ sama — gotovo s težkim

*) Ali ni to sleparstvo kaznovanja vredno, in pa da se škoda pravne? Kaj ko bi katoličan drugoverce tako peharil? Vr.

sercem naznanja, da ni nobenega hudodelstva najdenega; celo jedi so se zmešani ravno tiste dajale, kakor so jih redovnice uživale. „Presse“ iše osupnjenemu občinstvu le počasi dopovedati, da je bila zastonj cela Evropa na nogah ter zdaj le prav polagoma pravi, da: „pri pomanjkanji hudobnega namena se ne morejo redovnice hudodelstva kriviti.“ Kakor pri karmelitaricah v Krakovem, tako se godi sploh z ovajanjem in tožbami kloštrov. Skorej vsak dan so vradnje prisiljene na lažnjive tožbe farizejev kak kloster preiskovati, povsod pa se skaže gerdo obrekovanje. Posebno nesramno so se vèdli tudi praški „Narodni listi.“ Najprej so pisali, kako je neka usmiljena sestra z naj ostudniši pregreho očitna postala, prednica jo zato zaperla v zvonik, kjer se je pa una obesila, in obešeno od vetra gugano so dečki in vojaki zapazili, ter je bila potlej čisto skrivno pokopana. Prednica sama je nato prosila za preiskavo in nekoga pooblastila, ki je v imenu samostana zoper „Narodne liste“ tožbo napovedal. Od vsih oblasti sestavljena komisija se je popolnoma prepričala, da je vse laž; „Narodni listi“ pa niso jenjali prederzno ponavljati obrekovanja — še celo z imeni in okolišninami; pa spet vse krivo in lažnjivo. Kako se je pa bila izgnjezdila ta pravljica? V zvoniku usmiljenic je bilo treba nekaj popravljati, ena sester pokaže kovaču, kaj je skaženega in odpre lino, o tej priliki jo vidi nekaj mem gredočih učenčkov in eden se pošali, da se je nuna obesila v zvoniku. To je eno. Enacih pravljic so „Nar. listi“ še več bravcem pripovedovali in terdoglavno ponavljali, ali povsod je preiskava pokazala, da je žlobodranje gola laž. In tacih tožb in preiskav je zdaj tu in tam veliko po cesarstvu, to pa blezo zato, ker sovražniki vere vse stare laži in babje pravljice zoper samostane po časnikih razglasujejo, da bi potem zamogli silo delati vladi in državnemu zboru, ter bi se klostri zaterli in oropali, kakor se je zgodilo na Laškem.

Ko bi bilo pa tudi res, da se v tem ali unem samostanu kaka napaka dogodi, ali ima kdo zato pravico zoper naprave same kričati? Koliko so že judje goljutovali in žulili kristjane; ali mar zato kdo sme kričati: „poderite njih hiše, oropajte, spodite jih?“ Koliko nesramnih reči so časnikarji pisali in še pišejo, tiskarji pa tiskajo; ali kdo zato vpije: „poderite vse tiskarnice itd.“

Spreobrnjenje v Loreto. Kolike milosti Marija deli po svojih svetiših dostikrat, da si tudi človek sam ne misli in ne prosi, kaže ta-le resnična dogodka. Zigmund Huttner iz Pešta na Ogerskem, rojen l. 1840 od očeta kalvinske vere, ki je opravljal merjevsko službo, in od katoliške matere, je bil v krivi veri izrejen. Šolal se je na vseučilišču na Dunaji, potem se je l. 1860 poprijel slikarstva in stavbarstva. Po smerti svojega očeta je komaj dovoljenje sprosila od matere in šel na Laško, da bi pregledal in prevdarjal naj boljši izdelke svoje vednosti. Naj poprej pride v Benedke. Iz Benedk popotva v Rim, z Rima v Neapelj. Iz Neapelja se hoče domú vrniti in sicer skozi Loreto, da bi tudi tukaj ogledal vse umetnije. Ko pa hoče stopiti v sv. hišico M. D., čuti, da ga nevidna moč odbija; velik nepokoj se mu zbudi v sercu in bil je silno nemiren. Skušal je poprejšni mir zadobiti, pa zastonj. „Oh, to so čaranja papistov“, pravi Zigmund, in popusti Loreto, kar naj hitreje more. V Jakin dospelši, zvé, da je hlapon že odpihal. Gre toraj peš za vlakom, da bi le prav daleč od osodovite Lorete prišel. Že od pota do Jakina ves utrujen in onemogel, vendar hoče še dalje popotovati; pa ni bilo mogoče, ker vihar v njegovem sercu je bil prehud, in nekaj neznanega ga je zmiraj vleklo v Loreto nazaj. Po uro dolgem boji se dá premagati in se verne v Loreto, truden, poten, teš in peš. Pride, stopi v sv. hišico; verže se na tla, ali moliti ne more, le za

mir prosi, in to ne zastonj, ker zadobil ga je. P. Ignacij Ciarabonti se ga je usmilil in mu pokazal pravo pot. Kmalu potem je bil med katehumeni ali keršeniki.

Nekega dne se Zigmund pred mestnimi vratmi uči kerščanski nauk. Pri tem opravilu ga dobijo kraljevi karabinieri in ga vlečejo v ječo, ker kaj tacega se učiti, to je v Mladoitaliji že nevarno in sumljivo. P. Ignacij prosi zanj, da bi ga spustili, kar je tudi dosegel. Od tega trenutka se je Zigmund pečal le z vero. 15. vel. serp. l. 1864, na Marijino vnebovzetje, se je slovesno odpovedal zmotam in prejel pogojni kerst; generalvikar mlgsp. Pellegrini ga je pri veliki sv. maši obhajal. — Kmalu potem je popotval v svojo domovino, da bi obhajal praznik sv. Stefana in bil pričujoč slovesni procesiji, ki jo imajo v Pešti vsako leto 20. vel. serpana. („La vera buona nov.“)

Verli baron Stillfried je nasvetoval, naj bi se nadvojvoda Karol Ludovik prosil, da sprejme varstvo katoliških družb na Avstrijskem. Dunajskemu in ljubljanskemu „Tagblattu“ se že hlače tresejo, ko bi se imelo to res doseči. —

„Klostergräul“ in „schauderhaftes Verbrechen“ je „Tagblattu“ še zmiraj, ako se divji norec v klostru od družih ljudi odloči, in „T.“ prša „Dan.“ če stavi v versto „lažnjivih časniških angelcev“ tudi nadškofa krakovskega, kateri je „pobožnim sestram“ unega samostana rekel „furiije?“ Toda, prvič je ravno vprašanje, če je nadškof to rekel, kar judje in „tagblatti“ pišejo; drugič, ako je res to rekel v prvem hipu, ko so mu bili ušesa ubelili, je drugo vprašanje, če bi zdaj ravno to rekel, ko celo judovski listi v svoje lastno poniževanje priznavajo, da ni najti nobene hudobije v tem, kar so malo dni poprej tako razvpivali, kakor da bi se svet podiral. Ako pa ljubljanski „Tagbl.“ še zmiraj vidi ondi „klostergräul“ in „schauderhaftes Verbrechen“, s tem ravno kaže, da celo svoji preljudi „Pressi“ več ne verjame, kadar ona piše v prid mnihov in nun, ter je judovsk nad juda samega.

Razgled po svetu.

Žizka. „Čech“ piše: Nekaj udov praškega sokola se ni sramovalo o napravljani Žizkovega spominka (12. rožn.) čenčati, „da Žizka je bil „odrešenik same bistnosti našega naroda.“ Nekteri teh sokolov so tako berlavi, da še ne vejo, kaj je bil Žizka češkemu narodu. L. 1424 je bilo poslednje in naj bolj kervavo leto; vsi stari letopisi ne vedó o njem družega dopovedovati, razun o ranah, ktere je grozni vodnik neprehoma sekal svojemu narodu, v jezi in grozovitosti je sam sebe prekosil. (Češ:) Za Božjo postavo je neusmiljeno ropal in moril vse, kateri niso po njegovem živeli. Naj hujše je divjal zoper duhovne in mnihe, Sterpljivost in prizanašljivost ste bili njemu neznani čednosti.“ Tako Palacki popisuje Žizka. —

Novice iz sv. dežele. (Das heil. Land III. 1869.) Apostolska ubožnost. Nekega dne je rekel cerkven višji dostojnik (prelat), ki ni čisto nobene dobrote in mehkuznosti vaju, da ni sedanji čas toliko težav potujočim oznanovavcem sv. vere, kakor jih je bilo v apostolskih časih. To pa pravi zaradi tega, ker je sedaj potnikom vse bolj oskerbljeno in pripravljeno. Nedavno pa se oglasi v Rim k vesoljnemu zboru potujoč škof pri njem, kateri si je bil zavolj revšine izvolil naj slabši sedež na podu barke, še revniše kakor mornarji. Od poslednjih 10 frankov, ktere mu je bil neki frančiškan izprosil, je imel še 50 soldov. Prelat, močno ginjen take apostolske ubožnosti, mu dá vse, kar ima, zraven pa še 100 frankov, ktere je imel v drug namen obrniti, ki mu jih pa vendar podeli, terdno upajoč na previdnost Božjo, ktera mu bo nadomestila ta znesek. — Na Francoskem se

govori, da misli tudi za božične praznike zbrana družba romati v sv. deželo. — Francosko državno svetovalstvo je iz novega darovalo 80.000 frankov za ponovljenje cerkve sv. Ane v Jeruzalemu. Od 150.000 fr. namreč, kateri so se pretečeno leto dovolili, se je samo 70.000 v porabo vzelo, ker so delo posebne okolnosti zadrževale. — Dva mohamedanca, veljavna možaka pri svoji ločini, spoznavši resnice kat. cerkve, sta si med seboj razodela željo sprejeti sv. kat. vero. Drugač takošno misel razodeti bilo bi zelo nevarno, posebno v okolišini, v kakoršni sta bila ta dva prijatla, pa bila sta poštenega serca, in na tihem sta ohranila skrivnost. Med tem zbolil eden prijatlov prav nevarno. Nemogoče je je bilo mu poklicati kacega mašnika, pa tudi ni bilo moč, da bi kateri k njemu prišel. Močno je skerbela prijatla duša njegovega bolnega tovarša. Ne vedoč kako mu pomagati, gre sam serčno k katol. duhovnu, in povzé vse, kaj in kako da naj stori. Dobro podučen se verne nazaj k bolniku. „Ljubi prijatelj!“ mu govori s tihim glasom, „želel si katoličan postati; ali imaš še to željo?“ „Gotovo, iz vsega serca,“ odgovori bolnik, „pa kaj nama je storiti v taki okolnosti.“ — „Ne boj se,“ pravi prijatelj, „ako te je res volja sprejeti sv. kerst, ti ga podelim sam, akoravno sem musulman. Vera katoliška uči, da (v sili) more kerstiti slehern, da ima le pravi namen vse natanko storiti, kakor je zapovedano.“ Bolnik se pri teh besedah ves poživí, obraz se mu razvedrí žareč nebeškega veselja. Moli za prijateljom apostolsko vero, obudi upanje, obžalovanje grehov in čeznatorno ljubezen, in vpričo nevidnih angelov začne teči voda preropenja nad glavo njegovo. Mohamedanec keršen od mohomedanca, ali marveč od samega Jezusa Kristusa, čigar orodje je bil uni, je bil sprejet v naročje sv. katol. cerkve. Novokeršenec ni telesno več ozdravel, temuč umerl ko izvoljenec Božji. Pogreb njegov so obhajali prav slovesno prijatli prejšnje njegove vere, katerih je v mestu prav veliko, pa nevedoči, da je njegova duša za vselej Kristova.

Razne novice. Glasilka, ki po Tirolskem gre zdaj od ust do ust, je po „Novih tir. glasih“ ta-le: „Z vsó oportunitetno (za trenutek koristno) politiko preč — v vsih tistih prašanjih, ki tičejo tirolski program ali njegovo parlamentarno brambo. Določenost nasprotnikov sili tudi Tirolsko k določenosti.“ — Ko je bil šum vstal o zmešani nuni v Krakovem na Poljskem, je minister Giskra ukazal, da naj se karmelitaricam odtegne podporna plača (subvencija) 1800 gl. Zdaj pa krakovski listi razglasujejo spominico dr. Zyblikieviča, s katero spričuje, da vlada nima pravice karmeliticankam subvencije 1800 gl. utegovati. — V katoliškem vstavu v Sošoturnu na Švicarskem „docira“ menda profesor Möllinger, ki je v očitnem spisu undan tajil Boga in neumerjočnost duše. Celo radikalna vlada si ne upa braniti ga več zoper nevoljo ljudstva... Ali niso naj gerši hinavci taki neverniki? Na katoliškem ustavu kruh je, pa katoličanstvo podkopa v mladino v pekel pogrezuje! — V Parizu je umerl maršal Niel, eden naj glasovitiših Napoleonovih vojvodov. Napoleon po njem tako žaluje, da ne mara celo k velikim vojaškim vajam v Chalons ne pojde. —

Iz Ljubljane. V god svitlega cesarja, 17. t. m., je bila ob 8 vojaška maša v zvezdi in ob 10 vel. maša mil. škofa v stolni cerkvi. —

Birmovali bodo mil. knez in škof: 23. avgusta v Sodražici; 24. v Ribnici; 25. v Kočevji v mestu; 26. v Koprivniku; 27. v Reki; 28. v Starem logu (Alttag).

V Delegaciji so t. m. privolili ministerstvu pol milijona za skrivne stroške, kakor podpora za vladne časnike. Nasproti sta govorila dr. Leonardi in g. Svetec.

Pervi je torej svetoval, da se privoli le 200.000 gl. Svetec ga je podpiral in rekel, da vladi ni treba plačanih časnikov, ki ne pospeševajo očitne koristi, temuč ji še le škodvajo. Zlasti slovansko narodnost napadajo plačevani listi. Tudi veri je oficijozno časništvo sovražljivo; katoliško cerkev in njenega poglavarja zaničuje; vse spotikljivosti na dan vleče; narodni in verski, katoliški listi pa se morajo vedno tresti pred državnim pravdnikom. Druge verske družbe imajo mir. Le katoliška je brez brambe njih draženju prepušena. Djanje oficijoznega časništva tedaj tako ni dobrotno za državo, ampak ravno nasprotno še le zadržuje pomirjenje in spravo raznih narodnost. Ko bi vedil, da le en sold še ostane za oficijozno časništvo, kakor se zdaj derži, bi bil govornik temu nasproti. („Vtld.“ in „Lbztg.“)

Narodno napredovanje se vidi na Slovenskem posebno tudi v razširjanji družbe sv. Mohorja. Pomnožila se je zopet to leto prav obilno, tako da ima zdaj 13.666 družnikov, ter za 3208 več mem lanskega leta. Vsak družnik dobi sedem bukev, namreč: Življenje svetnikov (4. snopič); Kristusovo življenje in smert; Domače in tuje živali (2. del); Umni gospodar; Baraga (od prof. dr. Vončinata); Perpetva; Koledarček za 1870; vsega okoli 80 tiskanih pol.

Šolsko. Goriški vikši škof kakor tudi praški, dopušata duhovnom vdeleževati se šolskega nadzorstva. — Nad linškim škofom želi pa „Neue Freie“ v svoji zlati „liberalnosti“ — s pomočjo ljubljanskega „Tagblatta“ — „eksempel statuirati“, ker je preveč cerkvén — „päpstlicher als der Papst — der Herr Bischof — dieser Lärm-macher im Bischofsgewande“, ki je v šolskem prašanji tako silo „hudobno voljo pokazal, kakor še nikoli ne.“ (Nazadnje bode celo krakovske karmelitarice v hudobii in gnjusobi prekoslil!) Ali nista ne mara pa tudi „N. Fr. Pr.“ in „Tagbl.“ iskrejša kakor Giskra in „hasnerejša“ od Hasnerja? —

„Tagblatt“ je začel pisati o npravnosti, o čutilu za to, kar je veliko, lepo in dobro. In kaj je tisto, ki ni veliko, lepo in dobro v „Tagblattovem“ pomenu? To ni veliko, lepo in dobro, ako slovenski časnik izmišljenih ali pa nad Grintovec visoko pretiranih pravljíc in nečednih laži zoper samostane in duhovstvo ne raztrobentava, kakor „tagblatti“ in njihove tovaršije. Časnik, kateri vsak dan nekaj kloštrov in duhovnov v blato ne pomandra, ni „liberalen“, — je „suženj duhovstva“, „servil“, „klerikal.“

V goriški nadškofii je po dovoljenji prevzviš. vikšega škofa napravljena vse hvale vredna, cerkvam in dušam tolikanj koristna bratovšina za vedno česčenje sv. Rešnjega Telesa in oskerbovanje ubožnih cerkev. Njen vodja je monsign. Jan. Kumar, mestni fajm. in kamernik Njih svetosti Pija IX, z enim svojih gosp. kaplanov. Že šteje blizo 500 udov. To je res hvale vredno. (Prihodnjic več.)

Duhovske spremembe.

V ljubljanski škofii. Č. g. Jakič Anton, duh. pomočnik pri M. D. v Polji, je dobil faro Mokronog.

Dobrotni darovi.

Za oropano cerkev na Čatežu. G. N—re 3 gl. G. Č—ne 2 gl. — Iz Planine 2 gl. — Neka dobrot-nica 35 kr. — Neka oseba 20 kr. — Iz cerkljanske fare 2 gl. — Iz papirnice na Vevčem v Polju 7 gl. 30 kr.

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. G—a: V omenjeni zadevi bi se morebiti tudi s tem dalo pomagati, da se ljudstvu, zlasti mladini, nekatere krati razlaga prava izreka, in pa da se je nekaj tako in tako govorilo. — Ako se more, pošljite mi pesem prav tako, kakor je med ljudstvom, potlej se bo vidilo. —